

Aktiesparkontot – möjlighet eller fallgrop?

Examensarbete
Företagsekonomi
2020

Catrin Grotenfelt

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Identifikationsnummer:	18560
Författare:	Catrin Grotenfelt
Arbetets namn:	Aktiesparkkontot – möjlighet eller fallgrop?
Handledare (Arcada):	Andreas Stenius
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Syftet med detta examensarbete är att få en helhetsbild över det nya aktiesparkkontot och hur människorna har tagit emot det. I undersökningen tas upp bakgrund för aktiesparkkontot, tidigare forskning och olika sparfaktorer som påverkar människorna och deras benägenhet att ta i bruk produkten. Sparande är alltid en aktuell fråga och för tillfället ligger det kring 80 miljarder euro på finländarnas konton som inte genererar någon avkastning. Syftet är att få reda på om människorna är intresserade av aktiesparkkontot, den nya sparprodukten som lanserades 1.1.2020. Dessutom vilka som redan har tagit i bruk produkten och vilka faktorer som påverkar beslutet.</p> <p>Undersökningen har gjorts kvantitativt med hjälp av en enkätundersökning i Google Forms. Respondenterna har delats in i ålderskategorierna; 18 till 29, 30 till 44, 45 till 64 och 65 uppåt. Enkätfrågningarna har gjorts som personligen samt delat via sociala medier, med hjälp av en snöbollsmetod. Enkätsvaren har analyserats med hjälp av GNU PSPP-programmet för att få en djupare inblick i det insamlade materialet.</p> <p>Enkäten besvarades totalt av 183 personer och 16 procent av dessa hade redan öppnat aktiesparkkontot. Resultaten visar att de som redan från tidigare har investerat i aktier också var mera intresserade av aktiesparkkontot. I analysen framkom det att faktorn ”Aktier kan bytas inom sparkontot utan direkta skattepåföljder så länge som de finns inom aktiesparkkontot” hade störst positiv inverkan. Bland de negativa faktorerna var det ”Finns en övre gräns på 50 000 euro som kan deponeras på kontot” som hade den minsta påverkan.</p> <p>Det nya aktiesparkkontot väcker mycket olika tankar hos människorna. Vissa har tagit den som en positiv sak medan andra ser på den negativt. Vidare utveckling av sparprodukten vore bra, så att de negativa aspekterna skulle minska. Dessutom kunde en bättre produktförståelse väcka mer intresse för aktiesparkkontot och på detta vis få medlen på sparkontona aktiverade.</p>	
Nyckelord:	Aktiesparkkonto, sparande, aktier
Sidantal:	47
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	
Identification number:	18560
Author:	Catrin Grotenfelt
Title:	The equity saving account – possibility or pitfall
Supervisor (Arcada):	Andreas Stenius
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>The purpose of this thesis work is to get a comprehensive understanding of the new equity savings account and how the people have received it. The thesis includes background of the equity savings account, previous research and various savings factors that affect people and their tendency to start using the product. Saving is always a current issue and at the moment there's around 80 billion euros in Finnish savings accounts that do not generate any return. The purpose is to find out if people are interested in the savings product that was launched on 1.1.2020; the equity savings account. In addition, who has already put into use the product and what factors affect their decision.</p> <p>The survey was done quantitatively using a survey form in Google Forms. The respondents have been divided into the following age categories; 18 to 29, 30 to 44, 45 to 64 and 65 upwards. The survey requests have been made as personal inquiries and sharing via social media, using a snowball method. The survey responses have been analyzed using the GNU PSPP program to gain a deeper insight into the collected material.</p> <p>The survey was answered in total by 183 persons. 16 per cent had already opened the equity savings account. The results show that those who had already invested in shares were also more interested in the equity savings account. The analysis showed that the factor with the biggest positive impact was "Shares can be exchanged within the savings account without direct tax penalties as long as they exist within the equity savings account". The negative factor with the smallest impact was "There is an upper limit of € 50,000 that can be deposited into the account".</p> <p>The new equity savings account raises very different thoughts in people. Some have taken it as a positive thing while others view it negatively. Further development of the savings product itself would be good so that the negative aspects would decrease. In addition, a better product understanding could increase interest in the product and this way lead to an activation of fund in normal savings accounts.</p>	
Keywords:	Equity savings account, saving, shares
Number of pages:	47
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	7
1.1	PROBLEMFÖRMULERING	8
1.2	SYFTE.....	9
1.3	AVGRÄNSNING.....	9
2	METOD	9
2.1	KVANTITATIV METOD	10
2.2	SAMPEL.....	10
2.3	MÖJLIGA FEL	10
2.4	RELIABILITET OCH VALIDITET	11
2.5	ENKÄT.....	11
2.6	TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	12
3	TEORI.....	13
3.1	VAD ÄR ETT AKTIESPARKONTO	13
3.2	SPARFAKTORER	14
3.3	SITUATIONEN INNAN AKTIESPARKONTOT	15
3.4	BESLUT OM AKTIESPARKONTOT	18
3.5	TIDIGARE FORSKNING	18
3.6	AKTIESPARKONTOT I PRAKTIKEN	20
3.7	FÖRSÄLJNING OCH BESKATTNING	21
3.8	MARKNADSFÖRING AV AKTIESPARKONTOT.....	22
3.9	SPECIALFALL	22
3.10	PLACERA PÅ KREDIT	23
3.11	FÖR- OCH NACKDELAR MED AKTIESPARKONTO	23
4	UNDERSÖKNINGENS RESULTAT.....	24
4.1	RESPONDENTER	24
4.2	ANALYS AV ÖPPNANDE AV AKTIESPARKONTO	24
4.3	INTRESSEANALYS	26
4.4	PÅVERKANDE FAKTORER	29
4.5	KORRELATIONSANALYS	35
5	DISKUSSION OCH SLUTSATSER	37
	KÄLLOR	39
	BILAGOR	44

Figurer

Figur 1. Mängd aktieägare (Börsstiftelsen, 2019b)	8
Figur 2. Hushållens tillgångar (netto)och utgifter. Besparingsgrad (netto), % av tillgängliga inkomster.(Lahitapiola.fi, 2019).....	16
Figur 3. Hushållens kumulativa besparingar. (Lahitapiola.fi, 2019).....	17
Figur 4, Svarsfördelning på kännedom om aktiesparkontot.....	27
Figur 5, Svarsfördelning på sannolikhet att öppna aktiesparkonto	27
Figur 6, Svarsfördelning på skattepåföljdernas påverkan.	31
Figur 7, Svarsfördelning på befintliga aktier överföringsmöjlighet	32
Figur 8, Svarsfördelning på att produkten kan innehålla endast aktier	33
Figur 9, Svarsfördelning på möjlighet att avdra förlusten.....	34
Figur 10, Svarsfördelning på 50 000 euros deponeringsgräns	35

Tabeller

Tabell 1, Intresset för aktiesparkontot inom olika segment (Börsstiftelsen, 2019e).....	19
Tabell 2, Sparbeteende vs öppnat aktiesparkonto	25
Tabell 3, Ålder vs öppnat aktiesparkonto	25
Tabell 4, Utbildningsnivå vs öppnat aktiesparkonto	26
Tabell 5, Kön vs öppnat aktiesparkonto	26
Tabell 6, Sparbeteende vs sannolikhet att öppna aktiesparkonto	28
Tabell 7, Ålder vs sannolikhet att öppna aktiesparkonto.....	28
Tabell 8, Utbildningsnivå vs sannolikhet att öppna aktiesparkonto	29
Tabell 9, Kön vs sannolikhet att öppna aktiesparkonto.....	29
Tabell 10, Aspekter som påverkar intresset för aktiesparkonto	30
Tabell 11, Korrelationsanalys av faktorerna som påverkar intresset för aktiesparkontot	36

FÖRORD

På våren 2015 fick jag vara med om en intressant kväll på Aktia Bank Abp, som har samarbete med Yrkehögskolan Arcada. Detta var ett introduktionstillfälle för att väcka intresse för bankvärlden och chans för en möjlig praktikplats. Jag ansökte om denna praktikplats och fick den, med det resultatet att jag nu är anställd och jobbar i branschen. Vill rikta ett stort tack till Arcada för att de har samarbetspartners som Aktia och för att de vill uppmana sina studerande att hitta passande karriärvägar i livet. Detta har också givit inspiration för mitt slutarbete.

1 INLEDNING

En betydande mängd finländarnas tillgångar finns i dagens läge på sparkonton. Regeringen vill uppmuntra småinvestorer att aktivera sig och på detta vis främja sparande hos finländarna.

Det nya aktiesparkontot lanserades 1.1.2020 och det har väckt tankar och känslor bland befolkningen, både före och efter lanseringen. Vissa anser att denna sparprodukt är ypperlig på marknaden, medan andra har kritiserat vissa aspekter hårt.

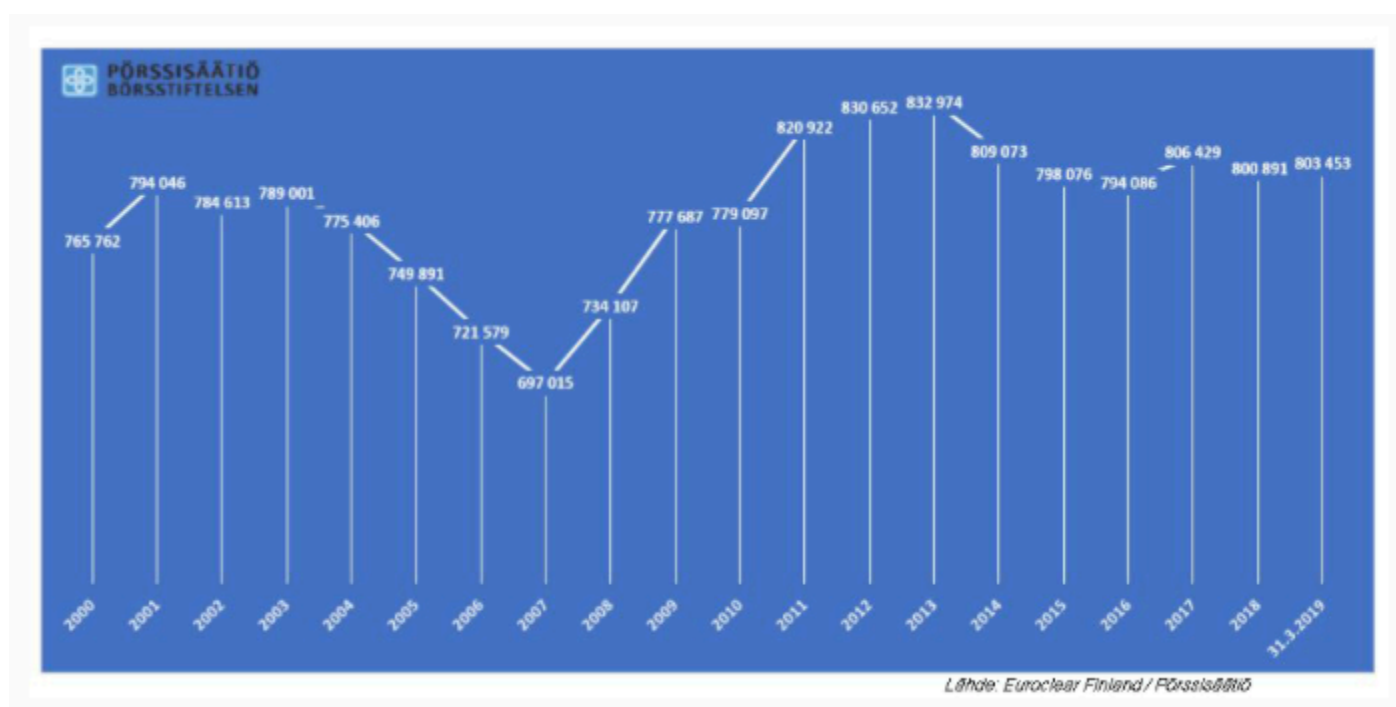
Tanken med aktiesparkontot är att få finländare och spara i något annat än bara hålla sina medel på kontona och på det sättet få diversifiering. Det är ett lätt sätt att försöka locka nya placerare in på aktiemarknaden. Dessutom finns det fördelar med aktiesparkontot, till exempel då det kommer till beskattningen.

Det har gjorts ett antal enkäter om aktiesparkontot. Nordnet genomförde en undersökning 5-9.4.2019 och då var det 28 procent av respondenterna som visste något om aktiesparkontot. Fokus på denna undersökning är att få veta hur situationen ser ut för tillfället.

1.1 Problemformulering

Enligt en rapport utförd av LähiTapiola, som hänvisar till statistik från Statistikcentralen är finländarnas placeringsfavorit ännu kontot. Placeringarna i fonder och aktier har ökat något men inte så mycket att det skulle ge betydande avkastning för den genomsnittliga placeraren. Efter den förra finanskrisen är potentiella placerare rädda och inte kanske så villiga att tåla den mängd risk som vissa placeringsprodukter innehåller. För att inflationen inte ska äta på köpkraften av kontobelagda pengar så borde finländarna förstå att diversifiera på sina placeringar och börja spara i något annat än bara på konto. Med tanke på längre tidsperiod kommer det dessutom att vara lönsammare för dem. (Börsstiftelsen, 2019a)

Meningen med undersökningen är att få reda på hur benägna placerare är att ta i bruk aktiesparkkontot och vilka faktorer påverkar deras beslut.

Figur 1. Mängd aktieägare (Börsstiftelsen, 2019b)

1.2 Syfte

Syftet med undersökningen är att få en bättre helhetsbild över kunskap om aktiesparkontot och vilka faktorer som inverkar på intresset av att ta i bruk det.

Forskningsfrågorna som fokuseras på i undersökningen är:

- Känner respondenterna till det nya aktiesparkontot?
- Intresset för att ta i bruk det nya aktiesparkontot?
- Hur olika faktorer påverkar intresse att ta i bruk det nya aktiesparkontot?

1.3 Avgränsning

Denna undersökning avgränsas till myndiga personer över åldern 18. Det kommer inte att finnas en övre åldersgräns på grund av att det inte finns någon övre åldersgräns för att börja spara på aktiesparkontot.

Undersökningen kommer inte att ta i beaktande hur mycket respondenterna tjänar, utan fokus ligger på om de känner till produkten och hur sannolikt de kommer att ta den i bruk.

2 METOD

Eftersom tanken är att ta ett makroperspektiv istället för att undersöka enskilda individers tankar, kommer undersökningen att använda sig av en kvantitativ metod. Tanken är också att korsköra olika faktorer och då behövs numerära värden.

2.1 Kvantitativ metod

Fokus är att undersöka på ett bredare plan hur potentiella sparare ser på aktiesparkontot. Därför lämpar sig kvantitativa forskningsmetoder för undersökningen. Enligt Bryman & Bell (2005 s. 40) kan kvantitativ forskning beaktas som en strategi som betonar kvantifiering och innehåller ett deduktivt synsätt och prövning av teorier. Vidare konstaterar de att ”kausalitet är en viktig faktor i merparten av den kvantitativa forskning som har ett förklarande fokus”. (s. 99) Ett av fokusområdena i denna undersökning är kausaliteten mellan hur benägna personer är att ta i bruk aktiesparkontot och hur de upplever för- och nackdelar. Det som också skall tas i hänsyn är reliabilitet och validitet för forskningen. Reliabilitet beskriver tillförlitligheten och validiteten beskriver hur relevant informationen är.

2.2 Sampel

Sampel som används för undersökningen är slumpmässiga individer i Helsingfors centrum och respondenter samlade via sociala medier med hjälp av snöbollsmetoden. På så sätt garanteras ett tillräckligt stort sampel, vilket i sin tur ger en bättre validitet. Fokusgrupper, med ett mindre sampel är därför uteslutna.

2.3 Möjliga fel

Då man gör en enkätundersökning måste man vara medveten om möjliga fel som kan uppstå på grund av frågorna.

- Mätfel kan uppstå då respondenten ger felaktiga eller osäkra svar på enkätfrågorna. Det kan bero på att hen uppfattar frågan fel eller annars bara ger fel svar.

- Bias är ett så kallat systematiskt fel, det vill säga en snedvridning av data som samlats in. För att undvika detta måste man vara noggrann med planeringen av enkätfrågorna så att det inte blir missförstånd när respondenterna svarar på den.
- Urvalsfel kan uppstå när ett specifikt urval används och inte hela befolkningen. Då kan resultatet inte heller anses vara jämförbart med hela befolkningen, utan det är viktigt att identifiera vad som jämförs.

För att undvika så många fel som möjligt, måste enkäten vara lätt uppfattad och entydig. (Statistiska Centralbyrån, 2020)

2.4 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet betyder hur pålitlig en undersökning är. Man skall kunna upprepa själva undersökningen i så liknande omständigheter som möjligt och få samma slutresultat. ”Ju högre reliabiliteten är, desto bättre blir förutsättningarna för en hög validitet”. (Eliasson, 2018)

Validitet betyder giltighet. Med validitet mäts hur giltig undersökningen är, det vill säga om det som mäts verkligen är det som vi vill ha svar på. Validitet används bara för kvantitativa undersökningar. (Eliasson, 2018)

I denna undersökning är det viktigt att få tillräckligt många svar på enkäten så att man kan dra reliabla och valida slutsatser av det insamlade data.

2.5 Enkät

Med hjälp av enkäter är det lätt att samla in stora mängder av data som lätt konverteras till siffror som sedan kan analyseras. Enkäten är uppbyggd så att det finns ett par neutrala bakgrundsvariabler i början och sedan de specifika forskningsfrågorna. Svaren ges på en skala mellan 1 och 5. Då kan respondenten själv välja vad som känns som det bästa

svarsalternativet och datamaterialet blir djupare än om det bara skulle användas ja-nej frågor. Frågorna är enkelt uppbyggda och strukturerade så att det inte ska uppstå missförstånd för respondenten.

Enkäten görs elektronisk med hjälp av Google Forms, för det underlättar analysen av den stora mängden data. För att få in svar av både finsk- och svenskspråkiga respondenter kommer enkäten att förverkligas på båda språken. Det i sig själv ger ett bredare utbud av respondenter.

Bryman & Bell (2005 s. 162) listar flera fördelar med enkätundersökning; de är billigare och snabbare att administrera, de medför ingen intervjuareffekt, de uppstår ingen variation gällande formulering av frågor och enkäter kan lättare anpassas till respondenternas behov.

Enkätundersökningen byggs upp för att följa de etiska aspekter som Diener & Crandall (Bryman & Bell 2005 s. 559) har identifierat; ”om de uppstår någon skada för deltagarnas del, om det förekommer någon brist på samtycke från deltagarnas sida, om man inkräktar på privatlivet, om det förekommer någon form av bedrägeri, falska förespeglningar eller underhållande av viktig information”. För att uppnå detta kommer syftet med enkäten tydligt att förklaras och svar endast samlas in av personer som ger sitt samtycke. För att skydda respondenternas integritet kommer enkäten att utföras anonymt och svaren behandlas konfidentiellt.

2.6 Tillvägagångssätt

För att få ett större sampel på enkätsvaren kommer insamlingen göras på några olika sätt. Enkäten kommer att fyllas i personligen av slumpmässiga individer i Helsingfors centrum. Dessutom kommer enkäten att sättas upp på sociala medier och delas där via så att en snöbollsmetod, där respondenterna uppmanas dela enkäten vidare sitt sina bekanta. På detta sätt kommer svaren att ge ett bredare och mer intressant resultat.

Efter att all data samlats in via enkäten kommer siffrorna att överföras till Microsoft Excel och därpå analyseras. Från analysen kommer det att utgå:

- hur bra respondenterna känner till den nya produkten
- om respondenterna redan har tagit i bruk produkten
- hur sannolikt respondenterna kommer att ta i bruk produkten
- kommer positiva faktorer att inverka på benägenheten att ta i bruk produkten
- kommer negativa faktorer att inverka på benägenheten att ta i bruk produkten

Utöver det kommer respondenternas svar att analyseras statistiskt i GNU PSPP. Med detta program går det att analysera korrelationer ut av forskningsmaterialet. Enkätsvaren kommer att jämföras med varandra genom att göra analyser och på detta sätt påvisa om det finns korrelationer samt de konklusioner som kan dras från dessa.

3 TEORI

“Finland behöver ett aktiesparkonto” säger Antti Lahtinen från Aktiespararnas Centralförbund. Det är viktigt att uppmuntra finländare till att spara. Att göra det via aktier har många positiva inverknings. Nationalekonomins tillgångar hålls i rotation och företagens kapitalhantering skulle försäkras. (Börsstiftelsen, 2019a)

3.1 Vad är ett aktiesparkonto

Aktiesparkonto är ett verktyg som är menat för underlättad aktiehandel. Det är ett fysiskt konto och det går endast att överföra pengar på det, med en övre gräns på 50 000 euro. Konton kan inte överföras från en person till en annan och befintliga aktier kan heller inte överföras till ett aktiesparkonto. Bara ett konto kan öppnas per person. Om ett extra konto öppnas kommer det att leda till sanktioner. (Etelävuori, 2019)

Handel går att göra med börsnoterade aktier (inklusive First North-aktier), både inhemska och utländska. Det går att investera i utländska aktier med samma villkor som i inhemska. Den stora skillnaden mellan inhemska och utländska aktier är att av utländska aktier får

placeraren inte återbetalning av källskatten. Då utländska aktier köps via ett värdeandelsskonto kan källskatten återbetalas åt placeraren om Finland och landet i fråga har ett skatteavtal med varandra.

När det kommer till beskattningen och hur den fungerar finns det några större skillnader mellan aktiesparkontot och värdeandelskonton. Då aktier köps eller säljs via aktiesparkontot uppstår inte skattepåföljder direkta, utan först då medlen plockas ut från kontot. Samma gäller inte med värdeandelskontot utan där sker skattepåföljderna direkt då aktierna säljs. Med aktiesparkonto går det alltså att byta aktier (det vill säga köpa och sälja), utan att betala skatt och därmed få den så kallade ränta på ränta-effekten. Däremot ger aktiesparkontot inte rätten att använda presumtiva anskaffningsutgiften, som innebär att aktier ägda i över tio år kan antas vara anskaffade för 40 procent av försäljningsvärdet. Att skattepåföljden flyttas framåt innebär också att förluster inte kan avdras innan kontot avslutas. (Börsstiftelsen, 2019c)

3.2 Sparfaktorer

Enligt Pihlajamaas pro gradu-avhandling finns det flera faktorer som påverkar sparbetende. Dessa kan vara arbetssituation, ränteläge, demografi med flera. Också karaktärsdrag kan ha en stor betydelse om personen sparar. Dessa är personens egenskaper, inlärt beteende och attityd. Det viktigaste av allt är ändå motivation. Pihlajamaa hänvisar till flera undersökningar att en motivator till att spara är att inkomsterna minskar vid pensionering och att förbereda sig inför oväntade utgifter och den viktigaste av dessa är sparande för oväntade utgifter. (Pihlajamaa, 2016)

Enligt Lusardi är det viktigt att förse individer med kunskap om sparande och förenkla för dem att gå från ord till handling. När en person förstår varför det lönar sig att spara i någon annan produkt än på konto, finns det bättre möjlighet för att börja placera. Och om personen i fråga har svårt att ta beslutet för att börja spara kan det vara en god ide att simplificera beslutstagande. (Lusardi A, 2008, s.26)

I forskning av Maunu och Tenhunen diskuteras konsumenternas beslutstagande förmåga ur ett psykologiskt perspektiv. Rationella konsumenter vet att man måste spara för framtiden, för oväntade utgifter och för pensionen. Då det kommer till finansieringsbesluten som finns i konsumenternas liv kan de ändå välja ogynnsamt på grund av flera olika orsaker. Dessa kan vara frestelse, egna drömmar och förväntningar.

Det som poängteras är att beslut vars kostnader realiserar vid annan tidpunkt än de resulterade fördelarna är kritiska tillfällen för konsumenten. Till exempel om konsumenten sparar i fonder eller aktier, finns det kostnader för dessa sparprodukter och konsumenten kan få vänta på vinsten.

Det som Maunu och Tenhunen också tar upp är att en del av konsumenterna inte har tillräcklig kunskap om sparprodukterna. Detta i sin tur kan leda till felbedömning och ogynnsamma beslut. Det som också kan påverka rationella konsumenter är deras känslor. Om känslorna tar över kan det vara möjligt att konsumenterna inte längre tänker rationellt och inte tar i hänsyn alla faktorer som en rationell konsument skulle göra.

En annan aspekt gällande beteende är att människan har tendens att skjuta upp beslut. Detta blir problematiskt när det handlar om sparande. Om man hela tiden skjuter upp på beslutet att börja spara, så blir det inte något spar. Därför är det viktigt att ta beslut och agera. (Maunu & Tenhunen, 2010)

3.3 Situationen innan aktiesparkontot

Finländare har kring 80 miljarder euro som bara ligger på bankkonton. Enligt Finlands Bank är det rekordmycket pengar som inte genererar avkastning. Ränta som betalades för brukskonton i februari 2019 var i medeltal kring 0,08 procent. Dessutom har andra placeringsprodukter blivit oattraktiva, till exempel visstidsplaceringar. (Hakkarainen, 2019)

I dagens läge har det skett en ändring i de finländska hushållens sparbeteende. (Figur 2.) Enligt statistik från Statistikcentralen har besparingsgraden äntligen blivit positiv efter att

den varit negativ de senaste tre åren. En orsak till detta är att hushållens inkomster växer. (Malin, 2019)

Finländarna föredrar ändå att spara på konto i stället för fonder eller aktier trots det dåliga ränteläget. (Figur 3.) Säkerheten över att risken är minimal och pengarna är tillgängliga genast är attraktivt för största delen av finländarna. Enligt privatekonomen Hannu Nummiaro på LähiTapiola kan den senaste finanskrisen 2007-2009 ha lämnat djupa spår i befolkningen och det finns rädsla över att spara i annat än på konto. (Lahitapiola.fi, 2019)

Figur 2. Hushållens tillgångar (netto) och utgifter. Besparingsgrad (netto), % av tillgängliga inkomster. (Lahitapiola.fi, 2019)

Figur 3. Hushållens kumulativa besparingar. (Lahitapiola.fi, 2019)

Det finns dock en viss indikation om möjlig tillväxt inom andra placeringsprodukter. Finansbranschen r.f. utförde en bankbarometer 2019 och enligt flera bankdirektörer kommer aktiefonder och aktier bli attraktivare. (Lahitapiola.fi)

Aktiesparkkontot lanserades 1.1.2020. Med denna produkt är tanken att få småinvestorer och helt nya investerare igång, aktivera pengarna som bara ligger på bankkontona och till och med indirekt förbättra företagsfinansieringen. (Finansministeriet, 2019)

I Sverige lanserades en liknande sparprodukt redan år 2012 och kring var femte svensk har tagit den i bruk. I Finland började det hela som ett projekt vid Finansministeriet när en arbetsgrupp började utreda skattebehandling för olika investeringsformer. Enligt slutrapporten stödde arbetsgruppen tanken om att införa ett aktiesparkkonto. Detta ledde till att regeringen 1.10.2018 lämnade sin proposition åt riksdagen om aktiesparkkontot och lagar som berör detta. Tanken med detta var att målmedvetet få finländarna att spara i något annat än bara på bankkonto och att skapa ett enkelt sätt att börja med aktier.

Dessa typens sparprodukter används i flera länder runt om i världen, bland annat i Sverige, Norge och Danmark. Detta betyder att Finland är sist att ta i bruk denna typens

produkt i Fennoskandien. USA, Storbritannien och Estland har också liknande sparprodukter. (Etelävuori, 2019)

3.4 Beslut om aktiesparkontot

Regeringen tog emot förslaget om lagstiftning gällande aktiesparkontot och ändring gällande lagen om Finansinspektionens 40 paragraf 28.9.2018. Riksdagen bestämde att godkänna aktiesparkontot 1.6.2019. Enligt lagen är de som får tillhandhålla avtal om aktiesparkonto är finländska inlåningsbanker, inlåningsbanker och värdepappersföretag, EES-kreditinstitut och EES- värdepappersföretag, samt utländska kreditinstituts filialer i Finland.

Tjänsteleverantörerna som vill ha aktiesparkontot i sin repertoar skall anmäla det till Finansinspektionen minst en månad innan de börjar sälja produkten. Aktiesparkontot får börja säljas från och med 1.1.2020. (FIN-FSA Finansinspektionen, 2019)

3.5 Tidigare forskning

Det har utförts en del undersökningar före och efter det kom besked om att aktiesparkontot skulle införas. I samband med Börsstiftelsens undersökning om intresse för aktiesparkontot konstaterade Merja Mähkä är det hög tid att uppmuntra finländare att spara. Mähkä pointerar ut att i Finland finns det en uppfattning att placering är menat bara för de rika, men så är det inte i verkligheten. Tanken bakom placering är långsiktigt sparande. Med denna produkt kommer det bli lättare att förverkliga. (Börsstiftelsen, 2019d)

Enligt en annan undersökning utförd av Börsstiftelsen är det en tredjedel (34 procent) av privatplaceringarna som tänker öppna ett aktiesparkonto. Kring en tredjedel (31 procent) kommer inte att öppna kontot och den sista tredjedelen (34 procent) vet inte hur de kommer att göra. Över 2 000 privatplaceringare (medlemmar av Aktiespararnas centralförbund samt prenumeranter på Börsstiftelsens elektroniska nyhetsbrev) svarade

på undersökningen. Undersökningen visar att bland personer under åldern 30 kommer till och med 52 procent att öppna ett aktiesparkkonto nästa år. Bland dem som har mindre än två års erfarenhet gällande placeringar kommer 53 procent att öppna kontot. (Börsstiftelsen, 2019e)

Tänker du öppna aktiesparkkontot nästa år (2020?)		Ja	Nej	Vet inte	n=
Alla		34	31	34	2141
Kön	Män	35	32	33	1719
	Kvinnor	32	30	39	383
	Inget svar	23	18	59	39
Åldersgrupp	Under 30 år	52	18	30	164
	30-59 år	43	25	33	863
	60+ år	26	38	37	1101
	Inget svar	15	54	31	13
Hushållets årliga inkomster	Under 50 000 euro/år	32	29	39	438
	50 000 - 99 999 euro/år	35	32	33	928
	100 000 - 149 999 euro/år	37	31	32	385
	150 000 euro/år eller mera	35	32	33	203
	Vill inte uppge	30	32	37	187
Erfarenhet av placeringsverksamhet	Under två år	53	19	27	73
	2-5 år	45	19	35	187
	6-10 år	42	22	36	300
	Över 10 år	31	35	34	1572
	Inget svar	22	22	56	9

Tabell 1, Intresset för aktiesparkkontot inom olika segment (Börsstiftelsen, 2019e)

En undersökning gjord av Nordnet 2019 tar fasta på vad respondenterna tycker de negativa aspekterna är för aktiesparkkontot. 53 procent tycker inte om att förlusten kan dras av först när aktiesparkkontot avslutas. 44 procent tycker att 50 000 euro är för låg som insättningsgräns och 36 procent tycker att det är för snävt utbud på grund av att man kan bara spara i aktier via aktiesparkkontot. Den positiva aspekten, att medlen kan omplaceras utan direkta skattepåföljder, ansåg 73 procent av respondenterna vara en bra sak. (Nordnet CorporateWeb, 2019)

I Sverige har det forskats om investeringssparkontot, en liknande produkt till aktiesparkontot. Enligt forskning höjdes hushållens aktieägarskap men det observerades ingen signifikant höjning i antalet aktieägare. Enligt Rudal (2018) tyder resultaten på att de som redan äger aktier från tidigare är mer benägna att ta i bruk produkten. Övriga är inte lika attraherade till skatteförmånerna som kommer med investeringssparkontot.

En Sifo-undersökning beställd av Avanza 2016 visar liknande slutsatser. Investeringssparkontot är klart vanligare bland personer med hög inkomst och hög utbildning. Kull (2016) konstaterar att sparformen kan vara komplicerad och att den borde förklarar tydligare åt de potentiella spararna.

3.6 Aktiesparkontot i praktiken

I början av 2020 kan aktiesparkontot öppnas på bankerna Nordea och Danske Bank. Dessutom kan aktiesparkontot också öppnas via Mandatum Life eller Nordnet. OP planerar erbjuda denna produkt först i slutet på 2020.(Parviainen, 2019) Beroende på anstalt där man vill öppna kontot så kan man göra det på olika sätt: antingen att gå på plats eller via nätet med hjälp av egna nätbankskoder.

Placeraren kan maximalt deponera 50 000 euro på aktiesparkontot och det finns inte ett minimum. Det är inte direkt ett tak på hur mycket det kan finnas på kontot, bara på hur mycket det kan finnas eget insatt kapital. Om de köpta aktierna stiger i värde eller det betalas ut dividender så kan beloppet på kontot överstiga 50 000 euro.

Ett exempel på hur det fungerar: Om du placerar 30 000 euro på kontot och aktiernas värde stiger till 50 000 euro, kan du ännu deponera upp till 20 000 euro på kontot.

Existerande aktier kan inte överföras till aktiesparkonto. Om man önskar överföra sina aktier från värdeandelskonto till aktiesparkonto måste man först sälja aktierna från värdeandelskontot och sedan köpa dessa på nytt via aktiesparkontot.

Då man köper aktier via aktiesparkontot blir man aktieägare på samma sätt som då man köper aktier normalt. Som aktieägare har man rätt att gå på företagets bolagsstämma. Ägandeskapet ger också rösträtt, yttranderätt och frågerätt. (Börsstiftelsen, 2019f)

Tack vare att aktiesparkontot är ett fysiskt konto så gäller bankens insättningskydd. Inom finska banker är insättningskyddet upp till 100 000 euro. Om banken eller instansen är utländsk så tillämpas insättningskyddet enligt landets regler. Själva pengarna på kontot är alltså skyddade upp till 100 000 euro. Aktierna, som är skaffade via aktiesparkontot är inte skyddade. (Terhemaa, 2019a)

3.7 Försäljning och beskattning

Försäljning av aktier köpta via aktiesparkontot följer FIFO principen. Det betyder att det som har köpts först, såjs först. (Terhemaa, 2019b)

Med aktiesparkontot kan man undvika oförutsedda skattekonsekvenser. Då aktier säljs via aktiesparkontot och medlen inte lyfts ut från kontot, betalas inte skatt på det. Skattekonsekvensen kommer först då medlen lyfts från kontot. Medlen kan också omplaceras i nya aktier istället för att lyfta dem. (Terhemaa, 2019c)

Då medlen lyfts från aktiesparkontot fungerar beskattningen på samma sätt som för vanlig aktiehandel. Försäljningsvinst för aktier räknas som kapitalinkomst och beskattas enligt det; 30 procent skatt för försäljning som underskrider 30 000 euro och allt som går över det beskattas med 34 procent. Upp till 1 000 euro kan man sälja aktier per kalenderår utan att det går skatt på vinsten. (Skatteförvaltningen, 2020)

Liknande är det med dividender som betalas för aktierna köpta via aktiesparkontot. Dividenderna kommer direkt in på kontot och kan därifrån återplaceras utan att det går skatt på dem. Beskattningen sker först när medlen lyfts från kontot. (Terhemaa, 2019c)

3.8 Marknadsföring av aktiesparkontot

De banker som har tagit i bruk aktiesparkontot fokuserar långt på skattefördelarna i sin marknadsföring. Nordnet ser aktiesparkontot som ett sätt att maximera avkastningen och lyfter bland annat fram att aktiehandeln och utdelningen sker skattefritt fram till att medlen lyfts från kontot. (Nordnet.fi, 2019) Danske Bank listar tre punkter; maxbeloppet på 50 000 euro, möjligheten av att omplacera och att skatten först betalas då pengarna lyfts. (Danskebank.fi, 2019)

Mandatum betonar att beskattningen flyttas framåt och att aktieplaceraren på så sätt effektivt drar nytta av ränta på ränta-fenomenet. (Uusi.mandatumtrader.fi, 2019) Också Nordea lyfter fram fördelen av ränta på ränta och konstaterar dessutom att det går att omplacera medlen; ”Även utdelningar och räntor är skattefria inom aktiesparkontot, och de kan omplaceras utan att du behöver betala skatt däremellan.” (Nordea.fi, 2019)

3.9 Specialfall

Reglerna för aktiesparkonton gäller också i specialfall såsom dödsbon och minderåriga ägare. Detta kan innebära en del tilläggsjuridik jämfört med normalt aktiesparande.

Då en aktieägare dör och det blir till ett dödsbo finns det en viss skillnad till hur man kan agera med aktierna. Om aktier finns på värdeandelskonto kan de överföras till en dödsbodelägare med ett eget värdeandelskonto. Om aktierna däremot finns på ett aktiesparkonto kommer hela kontot att upphöra. Enligt Antti Sinkman, specialist på Finansministeriet, om delägaren vill ha aktierna på sitt aktiesparkonto, måste aktierna först säljas och sedan investeras på nytt via aktiesparkontot. Annars kan aktierna överföras till dödsbodelägarens värdeandelskonto. (Mustonen, 2019)

När det kommer till minderåriga barn som har aktiesparkonto säger Sinkman att det inte går att överföra aktier direkt på deras konto, utan bara kontanter som sedan kan placeras i aktier.

3.10 Placera på kredit

Flera placerare har uttryckt missnöje över att det nya aktiesparkontot inte är ett konto med kreditlimit (Terhema, 2019d). Enligt skattemyndigheterna kan kontot inte innehålla en kreditlimit på grund av att det är ett konto som är menat för att främja vanliga medborgares aktiesparande. Dessutom skulle ett konto med kreditlimit orsaka problem gällande maximumbeloppet på 50 000 euro som kan sättas in på aktiesparkontot. Då skulle man kunna sätta in 50 000 euro och använda sig av kreditlimiten.

Enligt Nordnets landansvariga Suvi Tuppurainen kommer de att erbjuda sina nuvarande kunder möjlighet till lån om de har tillräckliga säkerheter, det vill säga tillräckligt med aktier. Om kunden har en portfölj och ett värdeandelskonto hos Nordnet, så kan hen göra upp ett kreditavtal och pantsätta sin nuvarande portfölj. (Terhema, 2019d)

3.11 För- och nackdelar med aktiesparkonto

Det finns flera för- och nackdelar med det nya aktiesparkontot.

Fördelar jämfört med direkta aktieplaceringar:

- Inga skattekonsekvenser på dividend eller vinst förrän man lyfter pengar från aktiesparkontot, vilket ger ränta på ränta-effekt

Fördelar jämfört med fonder:

- Direkt ägande som ger aktieägarrättigheter

Nackdelar:

- Det finns ett maximalt belopp 50 000 euro som kan deponeras på kontot
- Man kan bara öppna ett konto per person

- Vid dödsfall blir det svårare på grund av att aktierna inte går att överföras på någon annan person utan måste säljas, vilket ger skattekonsekvenser
- Förlusten kan avdras först när kontot avslutas
- Presumptiva anskaffningsutgiften får inte användas

Aktiesparkontot är inte för alla. De som har mer nytta av det är småinvesterare och de som är i början på sin placeringskarriär. Tanken med denna produkt är att ha en lägre tröskel för att börja spara i aktier och på det sättet komma igång med ett långtidssparande. (Heikkilä, 2018)

4 UNDERSÖKNINGENS RESULTAT

Utgående från de tidigare refererade undersökningarna samt analysen av aktiesparkontots för- och nackdelar valdes fem faktorer för närmare analys. Därtill fanns ett intresse av att utreda hur många som kände till aktiesparkontot från förut samt intresset för att ta i bruk ett sådant.

4.1 Respondenter

Enkäten besvarades av 183 stycken respondenter, 70 procent var kvinnor och 30 procent män. Enkäten har besvarats av respondenterna både personligt i Helsingfors centrum och via sociala medier med hjälp av snöbollseffekten. Enkäten var aktiv 22.2.2020-3.3.2020.

4.2 Analys av öppnande av aktiesparkonto

Aktiesparkontot har varit möjligt att öppna från och med 1.1.2020. Av respondenterna hade redan 29 stycken öppnat ett aktiesparkonto. Det innebär att 16 procent hade gjort detta under en period på kring två månader.

Respondenterna som redan hade öppnat ett aktiesparkonto var mera benägna att spara. Av dem som sparar månatligen har 22 procent öppnat ett aktiesparkonto och 9 procent av de som sparar när det är möjligt. Av respondenterna som öppnat kontot fanns det ingen som inte skulle spara. Bland dem som inte sparade hade ingen öppnat ett aktiesparkonto.

	Har du redan öppnat ett aktiespar- konto?		
Sparbeteende	Ja	Nej	n=
Månatligen	22 %	78 %	115
När möjligt	9 %	91 %	44
Nej	0 %	100 %	24
Totalt	16 %	84 %	183

Tabell 2, Sparbeteende vs öppnat aktiesparkonto

Största åldersgruppen som hade öppnat ett aktiesparkonto var 65 år och uppåt med 25 procent. Bland de yngre målgrupperna var svaren rätt jämt fördelade.

	Har du redan öppnat ett aktiespar- konto?		
Ålder	Ja	Nej	n=
18-29	19 %	81 %	27
30-44	16 %	84 %	92
45-64	12 %	88 %	52
65 ->	25 %	75 %	12
Totalt	16 %	84 %	183

Tabell 3, Ålder vs öppnat aktiesparkonto

En stor skillnad märktes på respondenternas utbildningsnivå. De som öppnat kontot hade antingen yrkesskola, lägre eller högre högskola som utbildningsnivå. De som hade grundskola, gymnasium eller annan utbildningsnivå hade inte öppnat ett aktiesparkonto.

Utbildningsnivå	Har du redan öppnat ett aktiesparkonto?		n=
	Ja	Nej	
Grundskola	0 %	100 %	3
Gymnasium	0 %	100 %	23
Yrkesskola	26 %	74 %	19
Lägre högskolenivå	11 %	89 %	55
Högre högskolenivå	22 %	78 %	82
Annan	0 %	100 %	1
Totalt	16 %	84 %	183

Tabell 4, Utbildningsnivå vs öppnat aktiesparkonto

Bland dem som öppnat aktiesparkontot fanns det en liten skillnad mellan könen. Av kvinnorna var det 14 procent och av männen 20 procent.

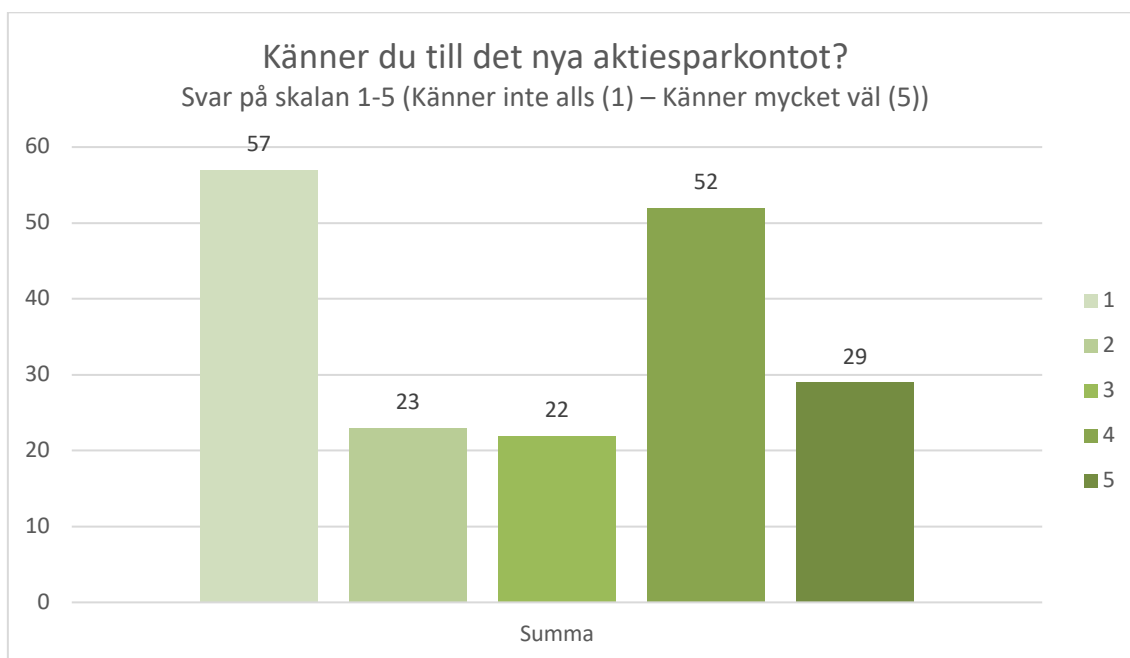
Kön	Har du redan öppnat ett aktiesparkonto?		n=
	Ja	Nej	
Kvinna	14 %	86 %	128
Man	20 %	80 %	55
Totalt	16 %	84 %	183

Tabell 5, Kön vs öppnat aktiesparkonto

4.3 Intresseanalys

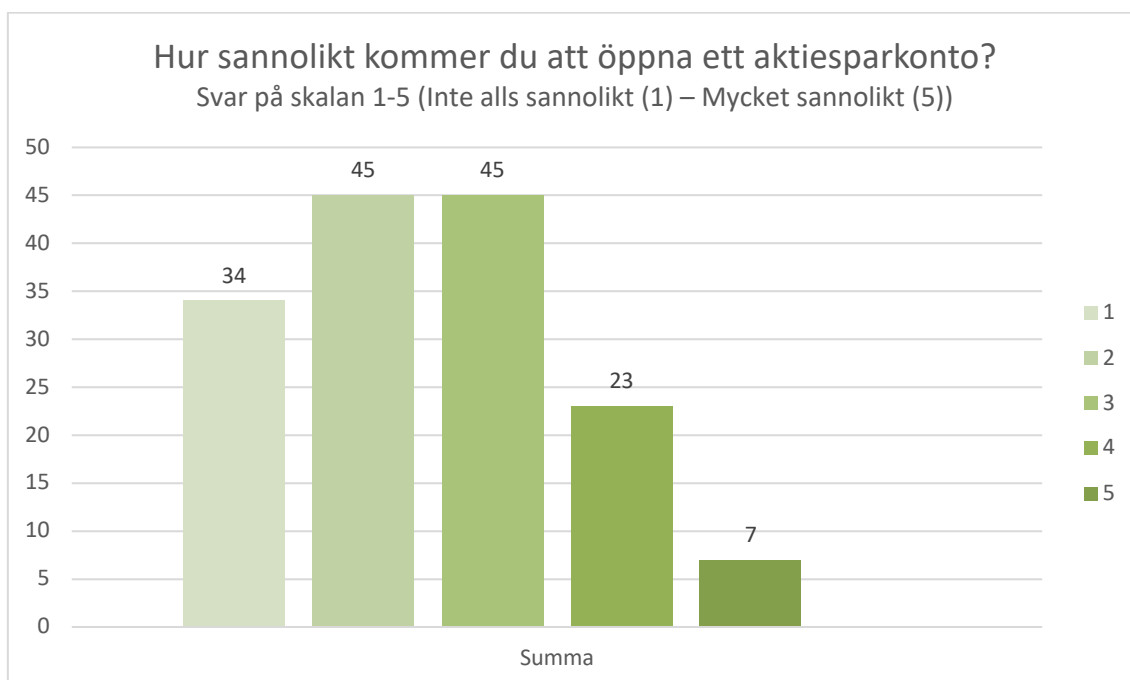
I intresseanalysen beaktas endast dem som ännu inte har öppnat ett aktiesparkonto.

Största delen av respondenterna kände inte alls till det nya aktiesparkontot. 57 stycken hade svarat att de inte alls känner till aktiesparkontot och 29 stycken svarat att de känner till det mycket väl.

Figur 4, Svartsfördelning på kännedom om aktiesparkontot

Det är bara ett fåtal av respondenterna som sannolikt kommer att öppna ett aktiespar-konto. Största delen ansåg det inte är sannolikt att de kommer att öppna kontot.

Figur 5, Svartsfördelning på sannolikhet att öppna aktiesparkonto

När sparbetende och hur sannolikt respondenterna skulle öppna ett aktiesparkonto jämfördes fanns största skillnaden med dem som sparar månatligen eller när möjligt och de som inte sparar alls. De som sparar månatligen och när möjligt är mer sannolika att öppna ett aktiesparkonto än de som inte sparar alls.

Sparbetende	Hur sannolikt kommer du att öppna ett aktiesparkonto?					n=
	1	2	3	4	5	
Månatligen	17 %	31 %	31 %	17 %	4 %	90
När möjligt	20 %	25 %	30 %	18 %	8 %	40
Nej	46 %	29 %	21 %	4 %	0 %	24
Totalt	22 %	29 %	29 %	15 %	5 %	154

Tabell 6, Sparbetende vs sannolikhet att öppna aktiesparkonto

När ålder och sannolikhet att öppna aktiesparkonto jämförs finns det en tydlig skillnad mellan åldersgrupperna och vem som är mest sannolik att öppna kontot. De yngre är mera sannolika att öppna ett konto medan de äldre (65 år och uppåt) högst antagligen inte kommer att göra det.

Ålder	Hur sannolikt kommer du att öppna ett aktiesparkonto?					n=
	1	2	3	4	5	
18-29	14 %	27 %	32 %	23 %	5 %	22
30-44	14 %	29 %	31 %	19 %	6 %	77
45-64	35 %	33 %	24 %	7 %	2 %	46
65 ->	44 %	22 %	33 %	0 %	0 %	9
Totalt	22 %	29 %	29 %	15 %	5 %	154

Tabell 7, Ålder vs sannolikhet att öppna aktiesparkonto

När utbildningsnivå och sannolikhet att öppna ett aktiesparkonto jämfördes fanns det en tydlig skillnad mellan grupperna. Respondenterna med gymnasie-, lägre eller högre högskoleutbildning var mera sannolika att öppna aktiesparkonto.

Utbildningsnivå	Hur sannolikt kommer du att öppna ett aktiesparkonto?					n=
	1	2	3	4	5	
Grundskola	67 %	33 %	0 %	0 %	0 %	3
Gymnasium	22 %	26 %	26 %	22 %	4 %	23
Yrkesskola	36 %	21 %	36 %	7 %	0 %	14
Lägre högskole-nivå	16 %	35 %	24 %	18 %	6 %	49
Högre högskole-nivå	20 %	28 %	34 %	13 %	5 %	64
Annan	100 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1
Totalt	22 %	29 %	29 %	15 %	5 %	154

Tabell 8, Utbildningsnivå vs sannolikhet att öppna aktiesparkonto

Enligt enkätsvaren fanns det inga stora skillnader mellan kvinnor och män och hur sannolikt de kommer att öppna ett aktiesparkonto.

Kön	Hur sannolikt kommer du att öppna ett aktiesparkonto?					n=
	1	2	3	4	5	
Kvinna	22 %	32 %	30 %	12 %	5 %	110
Man	23 %	23 %	27 %	23 %	5 %	44
Totalt	22 %	29 %	29 %	15 %	5 %	154

Tabell 9, Kön vs sannolikhet att öppna aktiesparkonto

4.4 Påverkande faktorer

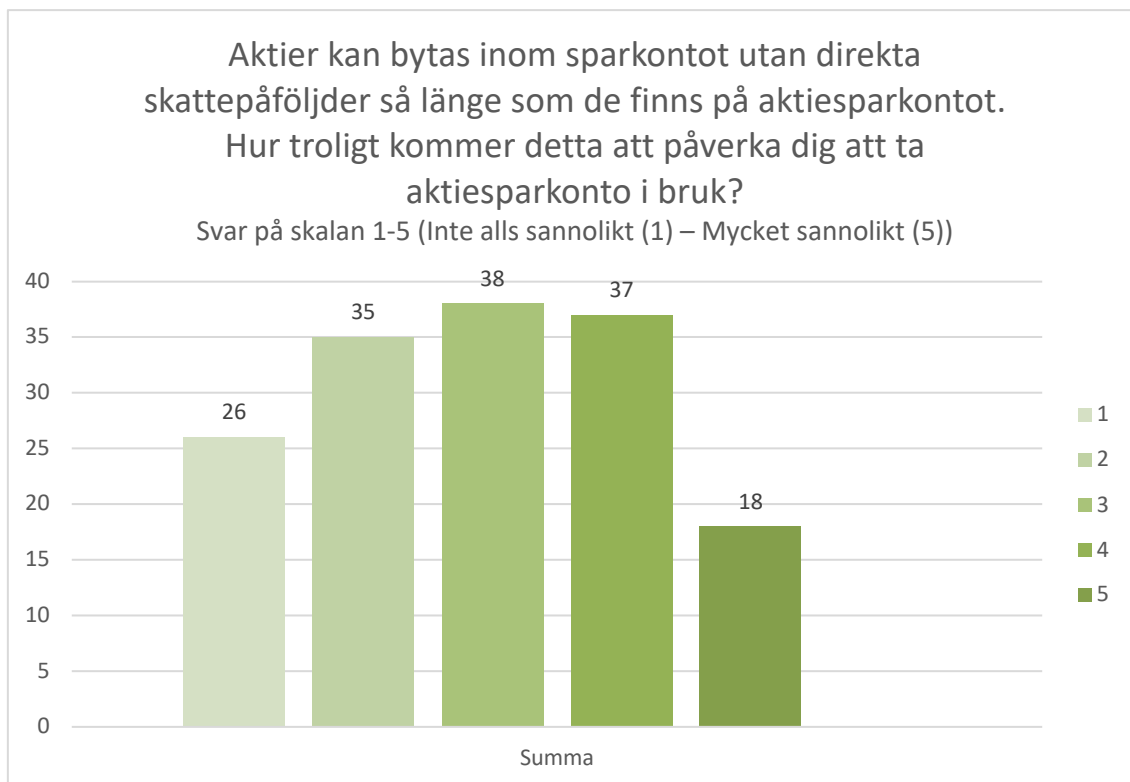
I enkäten fick respondenterna ta ställning till fem olika faktorer som kan tänkas påverka intresset för att ta i bruk ett aktiesparkonto. Frågorna besvarades på en skala från 1 till 5, där 1 är ”påverkar inte alls” och 5 är ”påverkar väldigt mycket”.

En analys visade att medeltalet för alla frågorna var under 3 (det mittersta alternativet). Detta betyder att ingen av faktorerna hade en stark påverkan. Den största inverkan hade den enda positiva faktorn, ”Aktier kan bytas inom sparkontot utan direkta skattepåföljder så länge som de finns på aktiesparkontot”. Den faktor som hade minst påverkan var ”Finns en övre gräns på 50 000 euro som kan deponeras på kontot”.

En analys av standardavvikelsen visar att svaren var mest spridda på faktorn ”Förlusterna kan inte avdras innan kontot avslutas”. Minsta spridningen var på faktorn ” Finns en övre gräns på 50 000 euro som kan deponeras på kontot”.

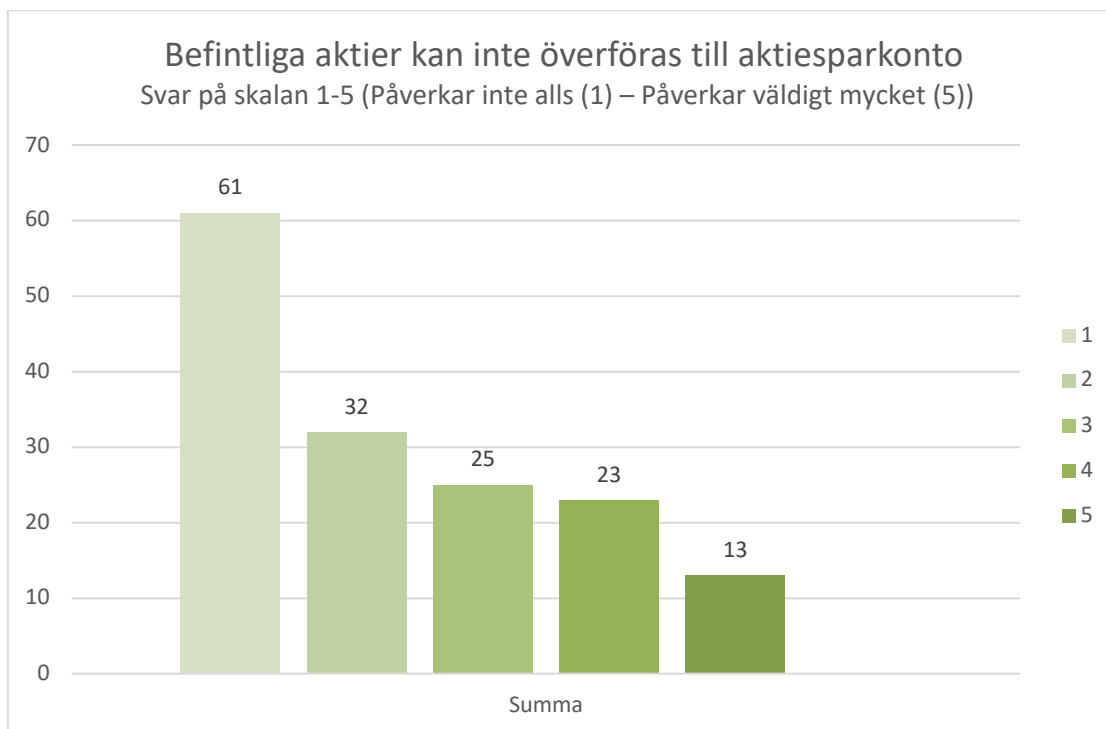
Variabel	n=	Medeltal	Standardavvikelse
bytas_utan_skatt	154	2,91	1,27
befintliga_inte_overforas	154	2,32	1,35
endast_aktier	154	2,38	1,29
forluster_vid_avslut	154	2,75	1,38
max_50k	154	1,96	1,19

Tabell 10. Aspekter som påverkar intresset för aktiesparkonto

Figur 6, Svarsfördelning på skattepåföljdernas påverkan.

Att befintliga aktier inte kan överföras till det nya aktiesparkontot påverkade inte största delen av respondenternas intresse att ta i bruk kontot.

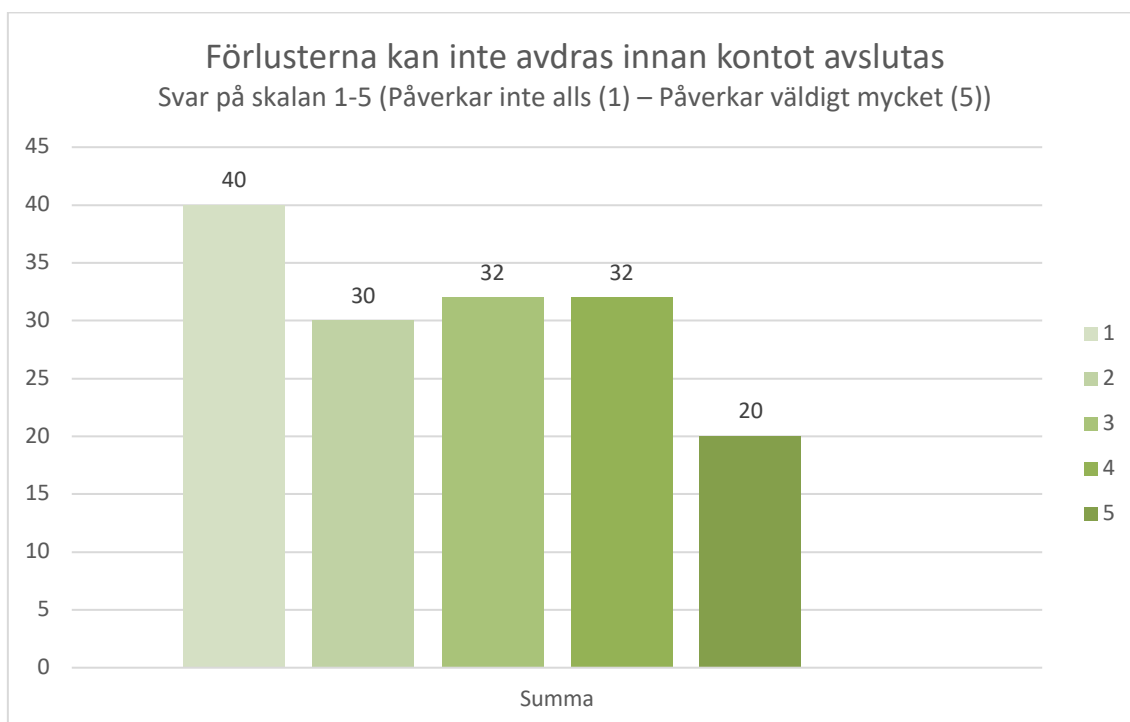
Figur 7, Svarsfördelning på befintliga aktier överföringsmöjlighet

Att produkten endast innehåller aktier hade heller ingen stor inverkan på intresset.

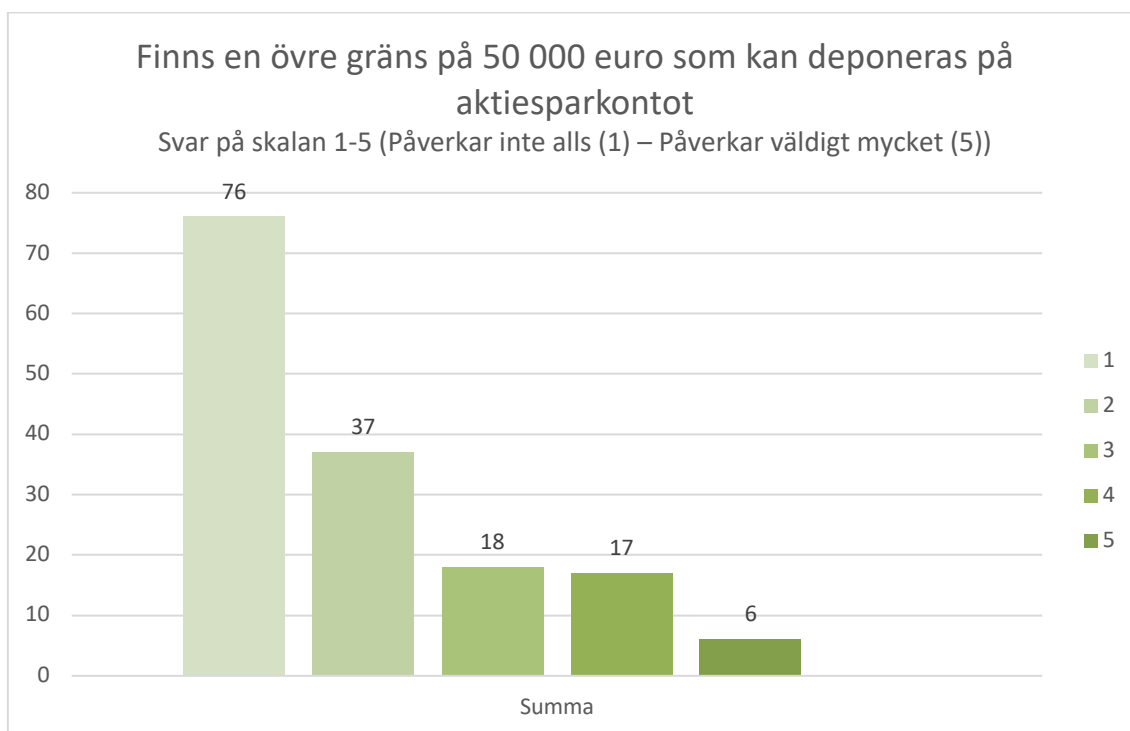
Figur 8, Svarsfördelning på att produkten kan innehålla endast aktier

Frågan att förlusterna inte kan avdras innan aktiesparkontot stängs hade den största spridningen på svaren.

Figur 9, Svarsfördelning på möjlighet att avdra förlusten

Frågan om deponeringsgränsen på 50 000 euro har en hög andel respondenter som anser att faktorn inte alls påverkar.

Figur 10, Svartsfördelning på 50 000 euros deponeringsgräns

4.5 Korrelationsanalys

För att analysera sambanden mellan faktorerna samt hur respondenterna bedömde sin sannolikhet att öppna ett aktiesparkonto, gjordes en korrelationsanalys i GNU PSPP.

Det klaraste sambandet, 0,74, fanns mellan ”Hur sannolikt kommer du att öppna ett aktiesparkonto” och ”Aktier kan bytas inom sparkontot utan direkta skattepåföljder så länge de finns på aktiesparkontot”. Korrelationen är statistiskt signifikant ($p=0$). Detta innebär att respondenterna som är intresserade av att öppna aktiesparkonto också upplever att den enda positiva faktorn påverkar. De övriga faktorerna, som tar fasta på de negativa aspekterna av aktiesparkontot visar klart lägre samband.

Det näst starkaste sambandet, 0,45, fanns mellan ”Befintliga aktier går inte att överföras till aktiesparkonto” och ”Förlusterna kan inte avdras innan kontot avslutas”. Korrelationen är statistiskt signifikant ($p=0$). En potentiell förklaring kan vara att dessa två speciellt påverkar mer erfarna placerare.

Också bland övriga korskörningar finns statistiskt signifikanta samband men med lägre korrelation.

De korrelationer som är statistiskt signifikanta ($p<0,05$) är markerade med svärtad och kursiv stil.

		sannolikhet oppna	bytas utan skatt	befintliga inte överfo- ras	endast aktier	forlust vid avslut	max 50k
sannolikhet oppna	Pearson Corr. Sig. (2-tai- led) n=	1 154	0,74 154	0,17 0,033 154	0,20 0,015 154	0,15 0,06 154	0,25 0,002 154
bytas utan skatt	Pearson Corr. Sig. (2-tai- led) n=	0,74 0 154	1 154	0,19 0,017 154	0,21 0,009 154	0,12 0,147 154	0,20 0,014 154
befintliga inte överforas	Pearson Corr. Sig. (2-tai- led) n=	0,17 0,033 154	0,19 0,017 154	1 154	0,29 0 154	0,45 0 154	0,34 0 154
endast aktier	Pearson Corr. Sig. (2-tai- led) n=	0,20 0,015 154	0,21 0,009 154	0,29 0 154	1 154	0,24 0,002 154	0,26 0,001 154
forlust vid avslut	Pearson Corr. Sig. (2-tai- led) n=	0,15 0,06 154	0,12 0,147 154	0,45 0 154	0,24 0,002 154	1 154	0,36 0 154
max 50k	Pearson Corr. Sig. (2-tai- led) n=	0,25 0,002 154	0,20 0,014 154	0,34 0 154	0,26 0,001 154	0,36 0 154	1 154

Tabell 11, Korrelationsanalys av faktorerna som påverkar intresset för aktiesparkontot

5 DISKUSSION OCH SLUTSATSER

I startskedet samlades enkätsvaren in som personliga förfrågningar i Helsingfors centrum. Det visade sig vara svårt att få tillräckliga mängder svar. Därför utvidgades enkäten för utdelning på sociala medier. Dessutom användes snöbollsmetoden. Totalt samlades 183 enkätsvar in. Det är ett rätt omfattande sampel, men inte helt slumpmässigt. Detta har i sin tur en inverkan på enkätens reliabilitet. Då ämnet är komplicerat och respondenterna har olika nivåer på sina förhandskunskaper kan detta påverka enkätens validitet. Med en mera omfattande enkät, med ett för populationen representativt sampel, och med ytterligare förhandsinformation till respondenterna kunde ett mera valid och reliabelt resultat uppnås.

I en tidigare undersökning utförd av Börsstiftelsen uppger 34 procent att de planerar öppna ett aktiesparkonto under året 2020. I denna undersökning blev resultatet något lägre, 19 procent, hade svarat antingen 4 eller 5 på frågan ”Hur sannolikt kommer du att öppna ett aktiesparkonto?”. Börsstiftelsens enkät var riktad till personer som kan anses vara mer intresserade av aktiehandel; medlemmar i Finlands aktiesparare samt prenumeranter Börsstiftelsen elektroniska nyhetsbrev.

Enligt en annan undersökning utförd av Nordnet ansågs skattepåföljderna vara den mest attraktiva faktorn för aktiesparkontot (73 procent). Bland de negativa faktorerna var ordningen; förluster kan inte avdras innan kontot avslutas (53 procent), max tak på 50 000 euro (44 procent), produkten kan innehålla endast aktier (36 procent). I denna undersökning var ordningsföljden den samma för de två första punkterna, men endast aktier samt 50 000 euro var i ombytt ordning.

Fördelen med aktiesparkontot är tydligt begränsad till skattepåföljderna. Samtidigt är det en faktor som människor reagerar starkare på. Detta visar både Nordnets och denna undersökning. Regeringens målsättning med denna produkt var att främja hushållens sparande och öka utbudet på intressanta investeringsformer. Utgående från denna undersökning finns det ett klart intresse för aktiesparkontot. På denna aspekt har regeringen lyckats. Däremot är intresset störst bland människor som redan investerar från tidigare.

Nackdelarna är betydligt fler och den stora spridningen på enkätsvaren tyder på att det finns en brist på produktförståelsen för aktiesparkontot bland den breda publiken. Här kan bankerna och samhället i stort ha en roll att sprida kunskap om både för- och nackdelarna.

På sikt kan det finnas skäl att vidareutveckla aktiesparkontot så att mängden negativa aspekter blir färre. Finländarna har kring 80 miljarder euro liggande på sina konton. Det finns alltså en gigantiskt, outnyttjad potential.

Möjlig fortsatt forskning i ämnet borde riktas in mera på dem som inte ännu har öppnat ett aktiesparkonto och orsakerna varför de inte gjort det, till exempel med kvalitativa metoder. Dessutom skulle ett större och mer representativt sampel ge bättre data för fortsatt forskning.

KÄLLOR

Börsstiftelsen (2019a). *"Suomi tarvitsee osakesäästötilin"* - Pörssisäätiö. Tillgänglig: <https://www.porssisaatio.fi/blog/2018/02/06/suomi-tarvitsee-osakesaastotilin/> Hämtad 2.11.2019

Börsstiftelsen (2019b). *Osakkeenomistajien määrä kasvussa* - Pörssisäätiö. Tillgänglig: <https://www.porssisaatio.fi/blog/2019/05/20/osakkeenomistajien-maara-kavussa/> Hämtad: 2.2.2020

Börsstiftelsen (2019c). *Sijoituskoulu, Oppitunti 9: Miten Osakesäästötili Toimii?*. Tillgänglig: <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/miten-osakesaastotili-toimii/> Hämtad 29.3.2020

Börsstiftelsen (2019d). *Merja Mähkä: Nyt jos koskaan kannustettava suomalaisia sijoittamaan* - Pörssisäätiö. Tillgänglig: <https://www.porssisaatio.fi/blog/2018/02/06/merja-mahka-nyt-jos-koskaan-aika-kannustaa-suomalaisia-sijoittamaan/> Hämtad 3.11.2019

Börsstiftelsen (2019e). *Joka kolmas yksityissijoittaja aikoo avata uuden osakesäästötilin heti ensimmäisenä vuotena, paljastaa Sijoittajabarometri* | Pörssisäätiö. Tillgänglig: <https://www.stinfo.fi/tiedote/joka-kolmas-yksityissijoittaja-aikoo-avata-uuden-osakesaastotilin-heti-ensimmaisena-vuotena-paljastaa-sijoittajabarometri?publishId=67041357&releaseId=69869359&4SVi9csUglVH> Hämtad: 2.11.2019

Börsstiftelsen (2019f). *Aktiesparkonton införs i Finland* - Börsstiftelsen. Tillgänglig: <https://www.porssisaatio.fi/se/blog/2019/06/06/aktiesparkonton-infors-i-finland/> Hämtad 12.11.2019

Danskebank.fi. 2019. *Osakesäästötili*. Tillgänglig: <https://danskebank.fi/sinulle/tuotteet/saastaminen-ja-sijoittaminen/tuotteet/osakesaastotili> Hämtad 4.12.2019

Eliasson, A. 2018. *Kvantitativ metod från början*. 4de upplagan. Studentlitteratur, s.14-17.

Etelävuori, K. 2019. *Aktiesparkonton införs i Finland - Börsstiftelsen*. Börsstiftelsen. Tillgänglig: <https://www.porssisaatio.fi/se/blog/2019/06/06/aktiesparkonton-infors-i-finland/> Hämtad 3.10.2019

Finansministeriet, 2019. *Osakesästäötili*. Tillgänglig: <https://vm.fi/sv/projekt/-/hankesivu/hanke?tunnus=VM112%3A00%2F2018> Hämtad 1.11.2019

FIN-FSA Finansinspektionen. 2019. *Tillhandahållande av aktiesparkonto och kontoavtal för kunderna*. Tillgänglig: <https://www.finanssivalvonta.fi/sv/press--publicerat/tillsynsmeddelanden/2019/aktiesparkonto--anvisningar-om-innehallet-i-anmalan-for-webbplatsen/> Hämtad 1.11.2019

Finlex.fi. (2019). *Lag om aktiesparkonton 680/2019 - Ursprungliga författningar - FINLEX* ®. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2019/20190680> Hämtad 2.11.2019

Hakkarainen, P. 2019. *Näin paljon tuottamatonta rahaa makaa suomalaisten säästötileillä – Se ei ole välttämättä huono asia, lohduttaa sijoitusasiantuntija*. Aamulehti.fi. Tillgänglig: <https://www.aamulehti.fi/a/a3992e58-6c01-486f-bbf5-2f73a630ed87> Hämtad 2.11.2019

Heikkilä, T. (2018). *Osakesästäötilin hyvät ja huonot puolet - Sijoittaja.fi*. Sijoittaja.fi. Tillgänglig: <https://www.sijoittaja.fi/105775/osakesaastotilin-hyvat-ja-huonot-puolet/> Hämtad: 2.2.2020

Honkanen, V. 2019. *Suomalaisilla makaa tileillä 87 miljardia euroa - Eipä kannattaisi, neuvoo LähiTapiolan ekonomisti*. Talouselämä. Tillgänglig: <https://www.talouselama.fi/uutiset/suomalaisilla-makaa-tileilla-87-miljardia-euroa-eipa-kannattaisi-neuvoo-lahitapiolan-ekonomisti/ae7980a3-b7b3-3602-9c01-8bc1658ff01b> Hämtad: 2.11.2019

Kull, J. 2016. *ISK-kontot allt vanligare*. Blogg.avanza.se. Tillgänglig:
<https://blogg.avanza.se/hemberg/2016/02/13/isk-kontot-allt-vanligare/> Hämtad:
15.3.2020

Lahitapiola.fi. 2019. *Suomalaisten säästöt jumittuvat yhä selvemmin tilille – ”Mysteeri on, miksi krokotiilin kita levenee edelleen” – LähiTapiola*. Tillgänglig:
<https://www.lahitapiola.fi/tietoa-lahitapiolasta/uutishuone/uutiset-ja-tiedotteet/uutiset/uutinen/1509560241763> Hämtad: 2.11.2019

Lusardi, A. (2008). Household saving behavior: The role of financial literacy, information, and financial education programs. NBER Working Paper No. 13824. National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA. Tillgänglig:
<https://www.nber.org/papers/w13824.pdf> Hämtad: 2.1.2020

Malin, R. 2019. *Suomalaiset tietävät, että rahojen pitäminen pankkitilillä tuo vain miinusta – silti he rakastavat sitä, oikeastaan hyvästä syystä*. Talouselämä. Tillgänglig:
<https://www.talouselama.fi/uutiset/suomalaiset-tietavat-etta-rahojen-pitaminen-pankkitalilla-tuo-vain-miinusta-silti-he-rakastavat-sita-oikeastaan-hyvasta-syysta/23426dd1-b2cc-4f9f-93f8-ce291fb8ebb4> Hämtad 2.11.2019

Mustonen, A. 2019. *Osakesäästötili aiheuttaa uudenlaisen tilanteen perinnön kanssa – Mitä osakkeille tapahtuu, kun osakesäästötilin haltija kuolee?*. Tärkeimmät talousuutiset | Kauppalehti. Tillgänglig:
<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/osakesaastotili-aiheuttaa-uudenlaisen-tilanteen-perinnon-kanssa-mita-osakkeille-tapahtuu-kun-osakesaastotilin-haltija-kuolee/005802db-3122-4aec-9206-382d6502e4f9> Hämtad 22.11.2019

Parviainen, J. 2019. *Neljä pankkia tuo osakesäästötilin myyntiin heti vuoden alussa – miksi OP myöhästyi kisasta?*. Tärkeimmät talousuutiset | Kauppalehti. Tillgänglig:
<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/nelja-pankkia-tuo-osakesaastotilin-myyntiin-heti-vuoden-alussa-miksi-op-myohastyi-kisasta/311f1e27-c3fc-4539-8f6a-9051edcf588c>
Hämtad 1.11.2019

Pihlajamaa, A. (2016). *Kotitalouksien säästämistäasteen muutokset*. Jultika.oulu.fi.
Tillgänglig: http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201604141472.pdf?fbclid=IwAR3n7kizWjQA0NYqau4W2a1eAEWdYS2iIOdSJ_ZlvdNWCEjq_9ccVQgC538 Hämtad 7.12.2019

Skatteförvaltningen. (2020). *Aktieförsäljning*. Tillgänglig:
https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/egendom/placeringar/aktier_och_dividender/aktieforsaljning/ Hämtad: 9.2.2020

Statistiska Centralbyrån. (2020). *Statistikguiden - Fel i statistiken*. Tillgänglig:
<https://www.scb.se/dokumentation/statistikguiden/kvalitet-i-statistiken/fel-i-statistiken/>
Hämtad: 4.1.2020

Nordea.fi. 2019. *Aktiesparkkonto - Vad borde jag veta om aktiesparkkontot?*. Tillgänglig:
<https://www.nordea.fi/sv/privat/vara-tjanster/besparingar-placeringar/placering/aktiesparakonto.html> Hämtad 4.12.2019

Nordnet.fi. 2019. *Osakesäästötili – voit avata tilin jo nyt*. Tillgänglig:
<https://www.nordnet.fi/fi/palvelut/tilit/osakesaastotili> Hämtad: 4.12.2019

Nordnet Corporate Web. (2019). *Nordnetin tutkimus: 500 000 osakesäästötiliä auki keväällä 2020? - Nordnet Corporate Web*. Tillgänglig: https://nordnetab.com/press_release/nordnetin-tutkimus-500-000-osakesaastotilia-auki-kevaalla-2020/ Hämtad: 16.2.2020

Maunu, T. and Tenhunen, S. (2010). *Keskustelualoitteita: Eläkesäästäminen psykologisen taloustieteen näkökulmasta*. Julkari.fi. Tillgänglig: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129093/Elakesaastaminenpsykologisentalousieteennakokulmasta.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Hämtad: 19.2.2020.

Rudal, K., 2018. *Capital Taxation And Investment Behaviour*. Diva-portal.org. Tillgänglig: <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1220323/FULLTEXT01.pdf> Hämtad: 15.3.2020

Terhemaa, A. (2019a). *Millainen on osakesäästötilin talletussuoja? – Osakkeiden ja tilirahan suoja poikkeavat toisistaan*. Tärkeimmät talousuutiset | Kauppalehti. Tillgänglig: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/millainen-on-osakesaastotilin-talletussuoja-osakkeiden-ja-tilirahan-suoja-poikkeavat-toisistaan/06ace109-07c3-418f-ab4f-6d40ca0db65a> Hämtad: 2.2.2020

Terhemaa, A. (2020b). *Voiko osakesäästötilin kulut vähentää verotuksessa? - Ainakin veroilmoituksen täyttö helpottuu*. Tärkeimmät talousuutiset | Kauppalehti. Tillgänglig: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/voiko-osakesaastotilin-kulut-vahentaa-verotuksessa-ainakin-veroilmoituksen-taytto-helpottuu/55793444-86fd-41dd-bc03-331e3fd2c66f> Hämtad: 2.2.2020

Terhemaa, A. (2020c). *Osinkojen käyttö ratkaisee osakesäästötilin kannattavuuden*. Talouselämä. Tillgänglig: <https://www.talouselama.fi/uutiset/osinkojen-kaytto-ratkaisee-osakesaastotilin-kannattavuuden/c353c4cc-5196-43eb-84e5-2d34bb9d28d6> Hämtad: 2.2.2020

Terhemaa, A. (2019d). *Osakesäästötilille voi sijoittaa luotollakin, mutta matkaan voi tulla yllättäviä mutkia, joihin kannattaa varautua*. Tärkeimmät talousuutiset | Kauppalehti. Tillgänglig: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/osakesaastotilille-voi-sijoittaa-luotollakin-mutta-matkaan-voi-tulla-yllattavia-mutkia-joihin-kannattaa-varautua/8540f670-8ba2-46df-91be-2bb6a6178282> Hämtad: 2.11.2019

Uusi.mandatumtrader.fi. 2019. *Mikä on osakesäästötili?*. Tillgänglig: <https://uusi.mandatumtrader.fi/palvelu/osakesaastotili/> Hämtad 4.12.2019

BILAGOR

Enkät på svenska.

1. Kön

- a) Man
- b) Kvinna
- c) Annan

2. Ålder

- a) 18 - 29
- b) 30 - 44
- c) 45 – 64
- d) 65 ->

3. Utbildningsnivå

- a) Grundskola
- b) Yrkesskola
- c) Gymnasium
- d) Lägre högskolenivå
- e) Högre högskolenivå
- f) Annan

4. Sparar du?

- a) Månatligen
- b) När möjligt
- c) Nej

5. Känner du till det nya aktiesparkontot?

-> Svar på skalan 1-5 (Känner inte alls (1) – Känner mycket väl (5))

6. a) Har du redan öppnat aktiesparkonto?

Ja/Nej

6. b) Hur sannolikt kommer du att öppna ett aktiesparkonto?

-> Svar på skalan 1-5 (Inte alls sannolikt (1) – Mycket sannolikt (5))

7. Aktier kan bytas inom sparkontot utan direkta skattepåföljder så länge som de finns på aktiesparkontot. Hur troligt kommer detta att påverka dig att ta aktiesparkonto i bruk?

-> Svar på skalan 1-5 (Inte alls sannolikt (1) – Mycket sannolikt (5))

8. Hur sannolikt påverkar dessa faktorer dig att ta i bruk ett aktiesparkonto?

- Befintliga aktier kan inte överföras till aktiesparkonto

- Begränsat endast till aktier

- Förlusterna kan inte dras av innan kontot avslutas

- Finns en övre gräns på 50 000 euro som kan deponeras på kontot

-> Svar på skalan 1-5 (Påverkar inte alls (1) – Påverkar väldigt mycket (5))

Enkät på finska.

1. Sukupuoli

- a) Mies
- b) Nainen
- c) Muu

2. Ikä

- a) 18 - 29
- b) 30 - 44
- c) 45 - 64
- d) 65 ->

3. Koulutustaso

- a) Peruskoulu
- b) Ammattikoulu
- c) Lukio
- d) Alempi korkeakoulu
- e) Ylempi korkeakoulu
- f) Muu

4. Säästätö säännöllisesti?

- a) Kuukausittain
- b) Kun mahdollista
- c) Ei

5. Tunnetko uuden osakesäästötilin?

-> Vastaa asteikolla 1-5 (En tunne ollenkaan (1) - Tunnen todella hyvin (5))

6. a) Oletko jo avannut osaksäästötilin?

-> Kyllä/Ei

6. b) Kuinka todennäköisesti tulet avaamaan osakesäästötilin?

-> Vastaa asteikolla 1-5 (Hyvin epätodennäköisesti (1) – Hyvin todennäköisesti (5))

7. Osakkeita voi vaihtaa säästötilin sisällä, eikä tästä koidu veroseuraamuksia ennekuin varat nostaa tililtä. Kuinka todennäköisestä tämä tulee vaikuttamaan päätökseesi avata osakesäästötili?

-> Vastaa asteikolla 1-5 (Hyvin epätodennäköisesti (1) – Hyvin todennäköisesti (5))

8. Kuinka todennäköisestä nämä tekijät tulevat vaikuttamaan päätökseesi avata osakesäästötili?

- Nykyisiä osakkeita ei voida siirtää osakesäästötilille
- Rajoitettu sisältämään vain osakkeita
- Tappioita ei voi vähentää verotuksessa ennen tilin sulkemista
- Tilille voidaan tallettaa 50 000 euron enimmäismäärä

-> Vastaa asteikolla 1-5 (Hyvin epätodennäköisesti (1) – Hyvin todennäköisesti (5))